

Quản lý hoạt động của giáo viên chủ nhiệm lớp tại các trường tiểu học quận Bình Thạnh, thành phố Hồ Chí Minh

Phan Diệp Phương Thảo*

*Trường Đại học Trà Vinh

Received: 14/5/2023; Accepted: 16/5/2023; Published: 23/5/2023

Abstract: From the results of theoretical research on managing activities of classroom teachers at primary schools and assessing the current situation; The article proposes measures to manage the activities of classroom teachers at primary schools in Binh Thanh district, Ho Chi Minh City.

Keywords: Classroom teacher, primary school, Binh Thanh district

1. Đặt vấn đề

Đội ngũ giáo viên (ĐNGV) đóng vai trò quan trọng trong việc thực hiện mục tiêu giáo dục của đất nước, đặc biệt là đội ngũ giáo viên làm công tác chủ nhiệm.

Vai trò quan trọng của giáo viên chủ nhiệm (GVCN) đối với hoạt động của tập thể lớp, sự phát triển toàn diện của học sinh và sự phát triển chung của nhà trường đã được ghi nhận tại Thông tư số 28/2020/TT-BGDĐT. GVCN ngoài việc giảng dạy môn học do mình phụ trách còn đảm nhận công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho HS lớp mình chủ nhiệm. GVCN thay mặt hiệu trưởng quản lý và tổ chức học tập, rèn luyện đạt mục tiêu đào tạo. GVCN còn là cầu nối giữa học sinh (HS) với các giáo viên bộ môn, các tổ chức, đoàn thể trong nhà trường, với BGH và cha mẹ học sinh. Do đó, việc giáo viên thực hiện tốt công tác chủ nhiệm (CTCN) sẽ góp phần nâng cao hiệu quả quản lý lớp học và nâng cao chất lượng giáo dục (CLGD) của nhà trường. Như vậy GVCN vừa đóng vai trò quản lý hành chính Nhà nước, vừa đóng vai trò người thầy giáo, đồng thời còn đóng vai trò người đại diện cho quyền lợi của tập thể lớp. GVCN còn là cầu nối giữa học sinh (HS) với các GV bộ môn, các tổ chức, đoàn thể trong nhà trường, với BGH và cha mẹ học sinh. Do đó, GV thực hiện tốt CTCN góp phần nâng cao hiệu quả quản lý lớp học và nâng cao CLGD của nhà trường.

Giáo dục tiểu học được xác định là một cấp học của hệ thống giáo dục quốc dân. Cấp học này đóng vai trò quan trọng đối với sự phát triển toàn diện của học sinh. Cấp học này đặt nền tảng ban đầu cho sự hình thành và phát triển nhân cách và trí tuệ học sinh. Trong giai đoạn này, tính cách của HS đang trong quá trình hình thành, chưa có sự ổn định, các em chưa có khả năng kiềm chế cảm xúc tốt, dễ xúc động và nổi giận, do đó vai trò của giáo viên chủ nhiệm trong việc giáo dục trẻ càng quan trọng hơn. Bên cạnh đó,

HS trong giai đoạn này bắt đầu bộc lộ các năng khiếu như thơ, ca, hội họa, kỹ thuật, khoa học, ngoại ngữ; giáo viên chủ nhiệm chính là người kịp thời phát hiện các năng khiếu này của trẻ để có định hướng đúng đắn, phù hợp, nhằm bồi dưỡng, phát huy các năng khiếu này cho HS.

Trong giai đoạn cả nước tiến hành đổi mới giáo dục và đào tạo, đặc biệt là việc ban hành chương trình GDPT mới theo Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT, hoạt động GVCN càng đặc biệt có ý nghĩa. Chương trình GDPT mới được xây dựng theo hướng tiếp cận năng lực HS, chú trọng hình thành và phát triển các năng lực cần thiết để HS có đủ năng lực để sống và làm việc trong xã hội không ngừng phát triển.

Sự quản lý của lãnh đạo nhà trường đối với hoạt động của GVCN lớp là một yếu tố quan trọng góp phần quyết định hiệu quả của hoạt động này.

Quản lý hoạt động của GVCN đã được các trường tiểu học quận Bình Thạnh, TP Hồ Chí Minh quan tâm thực hiện và đạt được những hiệu quả nhất định. Tuy nhiên, vẫn còn nhiều mặt của hoạt động vẫn chưa đạt được hiệu quả như mong muốn, cần được đẩy mạnh và nâng cao hiệu quả. Vì vậy, nghiên cứu biện pháp quản lý hoạt động của GVCN lớp tại các trường tiểu học quận Bình Thạnh, TP Hồ Chí Minh” là vấn đề cần thiết hiện nay

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Nội dung hoạt động của GVCN lớp tại trường tiểu học

Căn cứ vào các nhiệm vụ của GVCN được quy định tại Điều lệ trường tiểu học có thể xác định các nội dung hoạt động của GVCN lớp tại trường tiểu học bao gồm:

Nghiên cứu, nắm bắt thông tin về từng HS trong lớp được phân công làm công tác chủ nhiệm. Việc nghiên cứu thông tin, tìm hiểu chi tiết, cụ thể về hoàn cảnh gia đình, đặc điểm tính cách, sở thích, hứng thú,

sở trường, năng khiếu của HS

Xây dựng kế hoạch hoạt động giáo dục (HĐGD) của lớp được phân công làm CTCN. GVCN cần XDKH HĐGD HS lớp chủ nhiệm vào đầu mỗi năm học.

Tổ chức thực hiện các HĐGD theo kế hoạch đã xây dựng và được hiệu trưởng phê duyệt.

Liên kết, phối hợp với cha mẹ HS, các lực lượng bên trong và ngoài nhà trường để tổ chức các HĐGD và hỗ trợ, giám sát việc học tập, rèn luyện của HS lớp được phân công chủ nhiệm.

Tổng hợp nhận xét, đánh giá HS cuối mỗi học kỳ và cuối năm học. Vào cuối mỗi học kỳ và năm học, GVCN thực hiện việc tổng hợp nhận xét, đánh giá HS về kết quả học tập và rèn luyện đạo đức.

Báo cáo thường kỳ hoặc đột xuất về tình hình của lớp với hiệu trưởng. GVCN có nhiệm vụ báo cáo tình hình học tập, rèn luyện đạo đức cũng như các hoạt động, phong trào của lớp, việc phối hợp với cha mẹ HS và các lực lượng xã hội trong HĐGD HS,... định kỳ theo kế hoạch đã xây dựng với hiệu trưởng để nhận được sự hướng dẫn, chỉ đạo của hiệu trưởng.

2.2. Phương pháp, hình thức thực hiện HĐCN lớp tại trường tiểu học

Công tác chủ nhiệm lớp bao gồm các hoạt động chủ yếu như nghiên cứu hồ sơ HS, XDKH giáo dục HS, tổ chức các HĐGD HS và phối hợp với cha mẹ và các LLGD khác để giáo dục HS. Do đó, các phương pháp hoạt động của GVCN có thể chia thành các nhóm sau:

- Nhóm phương pháp thu thập thông tin: Nhóm phương pháp này được sử dụng để thu thập thông tin về HS được phân công chủ nhiệm để xây dựng hồ sơ của HS và xây dựng kế hoạch HĐGD HS. Nhóm này bao gồm các phương pháp như nghiên cứu hồ sơ HS; quan sát; phỏng vấn, trao đổi với HS, bạn bè, GV bộ môn và cha mẹ HS; nghiên cứu hồ sơ và sản phẩm học tập của HS.

- Nhóm các phương pháp thuyết phục tác động vào mặt nhận thức và tình cảm của HS để hình thành cho HS nhận thức và tự giác thực hiện theo các chuẩn mực xã hội. Nhóm này bao gồm các phương pháp như khuyên giải, tranh luận, nêu gương.

- Nhóm các phương pháp tổ chức hoạt động

- Nhóm các phương pháp kích thích hành vi

Bên cạnh sử dụng các phương pháp giáo dục HS, GVCN cũng cần lưu ý sử dụng các hình thức tổ chức giáo dục HS một cách phù hợp, tùy thuộc vào đặc điểm HS của lớp chủ nhiệm cũng như các điều kiện

thực tế của địa phương và nhà trường.

2.3. Thực trạng hoạt động của GVCN lớp tại các trường tiểu học quận Bình Thạnh

Tác giả tiến hành khảo sát lấy ý kiến CBQL và GV về thực trạng của quản lý hoạt động của GVCN lớp tại các trường tiểu học quận Bình Thạnh như sau:

- Kết quả đánh giá thực trạng quản lý hoạt động của GVCN lớp tại các trường tiểu học quận Bình Thạnh rất khả quan, các nội dung qua đánh giá của những người được khảo sát hầu hết cho kết quả lớn ĐTB chung và ĐTB từng tiêu chí, trong đó có một số nội dung được đánh giá rất cao, cụ thể là:

Thứ nhất, đội ngũ CBQL và GV tại các trường tiểu học quận Bình Thạnh nhận thức rất đầy đủ và sâu sắc về tầm quan trọng của quản lý hoạt động của GVCN lớp

Thứ hai, nhà trường đã có sự chuẩn bị đầy đủ về tài chính và CSVC, các điều kiện hỗ trợ cho hoạt động của GVCN lớp; làm tốt công tác điều chỉnh, bổ sung, hoàn thiện kế hoạch hoạt động của GVCN lớp cũng như thu thập và phân tích các văn bản pháp quy, tài liệu hướng dẫn có liên quan đến công tác chủ nhiệm lớp;

Thứ ba, việc tổ chức thực hiện hoạt động của GVCN lớp tại các trường tiểu học quận Bình Thạnh được thực hiện khá tốt, các trường đã xây dựng và thực hiện tốt cơ chế phối hợp giữa nhà trường với các tổ chức trong và ngoài nhà trường trong HĐGD HS.;

Thứ tư, các trường đã chỉ đạo GVCN sử dụng hợp lý và hiệu quả các điều kiện hỗ trợ hoạt động của GVCN, qua đó kết quả thực hiện nội dung này cũng rất tốt;

Thứ năm, công tác KTĐG việc thực hiện hoạt động của GVCN lớp có một số nội dung được thực hiện tương đối hiệu quả, kết quả đạt được ở mức độ tốt, tiêu biểu là Lập kế hoạch KTĐG hoạt động của GVCN.

- Tuy nhiên, có nội dung cần được các trường tiểu học có định hướng, biện pháp cụ thể để cải tiến trong thời gian tới:

Thứ nhất, một số nội dung hoạt động của GVCN lớp triển khai thực hiện đạt hiệu quả chưa cao;

Thứ hai, việc công bố kế hoạch hoạt động của GVCN lớp đến toàn thể hội đồng sư phạm chưa thường xuyên và đạt hiệu quả chưa cao;

Thứ ba, kết quả LKH thực hiện hoạt động của GVCN tại các trường tiểu học quận Bình Thạnh còn hạn chế.;

Thứ tư, KTĐG việc thực hiện hoạt động của

GVCN lớp tuy đã được triển khai thực hiện và đạt nhiều kết quả tích cực, tuy nhiên có một số nội dung còn hạn chế.

2.4. Các biện pháp QLHĐ của GVCN lớp tại các trường TH quận Bình Thạnh, TP Hồ Chí Minh

2.4.1. Định hướng và nâng cao nhận thức về đổi mới quản lý CTCN lớp

Biện pháp này nhằm nâng cao nhận thức cho đội ngũ CBQL cấp trường và tổ trưởng chuyên môn, GVCN về năng lực quản lý CTCN lớp của GV ở các trường tiểu học quận Bình Thạnh trong bối cảnh đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục. Trên cơ sở đó, thực hiện được mục tiêu của năm học, nâng cao CLDH, đồng thời giúp họ nhiệt tình, bám lớp, bám trường, giúp HS có động cơ, thái độ học tập tốt.

2.4.2. Tổ chức bồi dưỡng nghiệp vụ GVCN

Bồi dưỡng phẩm chất, năng lực cốt lõi cho đội ngũ GVCN lớp như năng lực về tổ chức, lãnh đạo, quản lý; năng lực tác động để phát triển nhân cách người học; năng lực phối hợp các LLGD.

Công khai kế hoạch, quy hoạch ĐTBĐ đội ngũ GVCN ở từng giai đoạn đến từng thành viên trong nhà trường để các bộ phận, các cá nhân chủ động sắp xếp công việc tham gia vào khoá đào tạo, bồi dưỡng một cách chủ động, hiệu quả.

Tổ chức tọa đàm trao đổi, học hỏi kinh nghiệm của chính các GV làm công tác chủ nhiệm giỏi trong trường, qua đó tổng kết, đúc rút kinh nghiệm để vận dụng xây dựng đội ngũ GVCN lớp của trường...

Trên cơ sở xác định phẩm chất và năng lực của GVCN lớp, cần chú ý đến các điều kiện để người GV có thể làm CTCN hiệu quả. Các điều kiện này rất đa dạng. Bên cạnh đó, trong quá trình lao động nghề nghiệp, giáo viên phải được bồi dưỡng về CTCN lớp với nội dung như: phương pháp xây dựng hồ sơ CTCN, kỹ năng làm công tác chủ nhiệm, kỹ năng tổ chức các hoạt động xã hội...

2.4.3. Quản lý hoạt động thực hiện nhiệm vụ của đội ngũ GVCN

Biện pháp rất quan trọng nhằm nâng cao ý thức của CBQL, GV về tầm quan trọng của CTCN lớp, làm cho GV thực hiện tốt hơn những công việc phải làm, cần làm và nên làm đối với HS và tập thể HS lớp chủ nhiệm; giúp GV năng động, sáng tạo và đi đúng hướng hơn.

Quản lý việc xây dựng KHCN; tổ chức thực hiện kế hoạch; tham gia góp ý, tư vấn, giúp đỡ cho ĐN GV; theo dõi, giám sát việc thực hiện kế hoạch; trang bị cho đội ngũ GV những kỹ năng, nghiệp vụ làm

công tác chủ nhiệm lớp như: tìm hiểu tập thể HS lớp chủ nhiệm; xây dựng tập thể HS lớp chủ nhiệm; bồi dưỡng kỹ năng, nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ lớp; phối hợp với các LLGD trong nhà trường; liên kết các lực lượng giáo dục ngoài nhà trường; chỉ đạo, tổ chức thực hiện các nội dung, HĐGD toàn diện; tư vấn tâm lý; tư vấn học đường; đánh giá kết quả học tập và rèn luyện của HS trong suốt quá trình giáo dục

2.4.4. Thực hiện linh hoạt và phù hợp việc đổi mới kiểm tra, nhận xét, đánh giá GVCN

Đổi mới kiểm tra, nhận xét đánh giá GVCN là một yêu cầu có tính tất yếu và là một biện pháp góp phần nâng cao chất lượng quản lý CTCN lớp.

Thông qua KTĐG giúp người quản lý nắm bắt mọi diễn biến tình hình công tác chủ nhiệm của các lớp, việc thực hiện nhiệm vụ của đội ngũ GVCN, giúp họ nhận ra các ưu, khuyết điểm của bản thân, điều chỉnh những hạn chế, bất cập trong CTCN lớp. Hoạt động KTĐG góp phần giúp đội ngũ GVCN phát hiện những sai sót để kịp thời khắc phục, nâng cao chất lượng, hiệu quả CTCN.

3. Kết luận

Từ cơ sở lý luận và thực tiễn về quản lý CTCN lớp của GV các trường tiểu học trên địa bàn quận Bình Thạnh, tác giả đề xuất 4 biện pháp quản lý CTCN của giáo viên tại các trường tiểu học trên địa bàn quận Bình Thạnh dựa trên nguyên tắc cơ bản. Tất cả các biện pháp đề xuất đều gắn liền với bối cảnh đổi mới và mang những nét đặc thù của quận Bình Thạnh. Các biện pháp bước đầu được kiểm chứng qua việc khảo nghiệm và bước đầu chứng minh sự đúng đắn và hiệu quả qua quá trình khảo sát. Trong từng biện pháp, tác giả cũng đã cụ thể hóa các nội dung để các trường dễ áp dụng trong quá trình triển khai QLHĐ của GVCN lớp. Đây chính là cơ sở để nhà trường triển khai các hoạt động chủ nhiệm lớp hiệu quả và mang tính khả thi.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TƯ về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*. Hà Nội
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT về Ban hành chương trình giáo dục phổ thông*. Hà Nội
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư số 28/2020/TT-BGDĐT về Ban hành Điều lệ trường tiểu học*. Hà Nội
4. Quốc hội (2019), *Luật số 43/2019/QH14 về sửa đổi Luật Giáo dục*. Hà Nội